

ADABIYOT

10

Umumiy oʻrta taʼlim maktablarining 10-sinfi uchun darslik

*Oʻzbekiston Respublikasi Xalq taʼlimi vazirligi
nashrga tavsiya etgan*

Yangi nashr

Toshkent – 2022

UO'K 821.512.133(075.3)

KBK 83.3(50')ya72

M 54

Tuzuvchilar:

Zulxumor Mirzayeva, Komil Jalilov

Mas'ul muharrir:

Shuhrat Sirojiddinov – Alisher Navoiy nomidagi ToshDO'TAU rektori,
filologiya fanlari doktori, professor.

Taqrizchilar:

Adabiyot [Matn]: 10-sinf uchun darslik / Z. I. Mirzayeva, K. Q. Djalilov. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022. – 224 b.

UO'K 821.512.133(075.3)
KBK 83.3(50')ya72

*Respublika maqsadli kitob jamg'armasi mablag'lari
hisobidan chop etildi.*

*Original maket va dizayn konsepsiyasi
Respublika ta'lim markazi tomonidan ishlandi.*

ISBN 978-9943-8170-6-7

© Respublika ta'lim markazi, 2022

KIRISH: BADIY TAHLIL METODLARI

Mavzuni o'rganish jarayonida:

– badiiy tahlil metodlariga xos xususiyatlarni tahlil qilamiz.

Adabiyot fanining asosiy obyekti badiiy asardir. Chuqur ijtimoiy-g'oyaviy mazmunga ega, badiiy estetik jihatdan san'at darajasiga ko'tarilgan asarlarga o'quvchi tafakkurini, dunyoqarashini va adabiyot haqidagi fikrlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Quyi sinf adabiyot darslarida siz bilan birga milliy va jahon so'z san'atining ayrim sara namunalari mutolaa va tahlil qildik. Endi esa o'zbek va dunyo adabiyotining eng qadimgi davrlardan boshlab bugungi kungacha bo'lgan adabiyot tarixiga nazar tashlaymiz, umumiy rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilamiz va turli davrlarda, turli madaniyat vakillari tomonidan yaratilgan durdona asarlarni o'rganamiz. Mazkur asarlar mutolaasi jarayonida siz boshqa bir hayotni "yashab o'tasiz". Bu esa sizga o'zingiz uchun yangi dunyolarni kashf qilishga, hayot haqidagi qarashlaringizni boyitishga, ochiq qolgan savollaringizga javob topishga va eng muhimi, o'zingizni "taftish etish"ga yordam beradi.

O'ylab ko'ring:

Siz "o'zini taftish etish" deganda nimani tushunasiz? Bunda badiiy asar mutolaasi sizga qay jihatdan yordam beradi?

Eslang:

Bir asarga takror murojaat qilganmisiz, uni qayta o'qiganmisiz? Asarni takror o'qiganingizda avvalgi va keyingi xulosalaringizda qanday farqlarni kuzatgansiz? Bu farqlarning sabablarini nimada bo'lishi mumkin?

Asarni tushunishimizda avvalgi bilimlarimiz, dunyoqarashimiz, hayotiy tajribamiz, mutolaa jarayonidagi emotsional holatimiz ham muhim ahamiyat kasb etadi. Badiiy-g'oyaviy jihatdan yuksak asarlar yagona mazmun-mohiyatga ega bo'lmaydi, ularni takror mutolaa qilganingizda yangi fikrlar, yangi xulosalar beraveradi. Badiiy matnni turli xil nuqtai nazardan tahlil qilish, uning "yozilgan" qismi asosida "yozilmagan" larini kashf etishda badiiy tahlil metodlari ham yordam beradi. Shunday metodlardan biri ijtimoiy (sotsiologik) metoddir.

Ijtimoiy tahlil metodi badiiy asar yaratilgan davrdagi ijtimoiy hayot, siyosiy, diniy, falsafiy va davr estetik qarashlari bilan uzviy aloqada o'rganishga asoslanadi. Bu metodda matn o'z davrining muhitida "joylashtiriladi" va shu asosda muallif aytmoqchi bo'lgan fikr anglashiladi, asarning g'oyaviy-mafkuraviy jihatlarini, badiiy voqelik va reallik munosabatlarini

tahlil qilish imkoniyatlari yaratiladi. Quyidagi savollar asar haqidagi tasavvurlarimizni yanada boyitishga yordam beradi:

- matn o‘z davri haqida nimalarni ochib bermoqda?
- asarning yozilishiga davrning qanday ijtimoiy yoki siyosiy voqealari sabab bo‘lgan?
- muallif asarni kim uchun va nima maqsadda yozgan bo‘lishi mumkin?
- muallif o‘quvchining asardan qanday xulosalar chiqarishini yoki qaror qabul qilishini istaydi, nimalarni o‘ylab ko‘rishga da‘vat etmoqda?
- Ijodkor badiiy va g‘oyaviy maqsadini berishda qanday so‘z yoki so‘z birikmalaridan, til vositalaridan foydalanmoqda?

Badiiy adabiyot o‘z davrining ijtimoiy siyosiy voqealari mahsulidir. Ma‘lum bir davrdagi xalqning turmush tarzi, urf-odatlarini, tafakkur darajasi, orzu o‘ylari, muammolari, ijtimoiy munosabatlar muayyan davrda yaratilgan asarlarda aks etadi.

O‘ylab ko‘ring:

Sizningcha, ijtimoiy tahlil metodi yuqorida qayd etilganlardan tashqari badiiy asarning yana qanday xususiyatlarini ochish imkonini beradi? Fikrlaringizni o‘qigan asarlaringiz misolida dalillang.

XX asr o‘zbek adabiyotining yetuk namoyondalaridan biri Abdulhamid Sulaymon o‘g‘li Cho‘lponning “Ko‘saklar” she‘rini Ijtimoiy metod orqali tahlil qilamiz.

*Diydirab yotarkan yerda ko‘saklar,
Nomard changaliga tushgan ko‘saklar.
Behisob ko‘saklar butun o‘lkada
Shu qishga o‘xshagan qora o‘lkada.*

Cho‘lpon

Tahlil qiling:

Sizningcha, she‘r nima haqida? She‘rni o‘qishda qanday manzarani tasavvur qildingiz? Shoir “yerda diydirab yotgan ko‘saklar” orqali qanday g‘oyani ilgari surmoqda?

XX asr boshlarida paydo bo‘lgan jadid (yangi) adabiyotini ijtimoiy tahlillarsiz anglash mumkin emas. Chunki bu davr adabiyoti mustamlakachilikka qarshi kurash tuyg‘usi bilan yo‘g‘rilgan siyosiy-ijtimoiy g‘oyalar asosiga qurilgan.

Cho‘lponning yuqoridagi to‘rtligida, bir qarashda, tabiat lirikasiga xos badiiy tasvirni kuzatamiz. Holbuki, xalqning rizqi-ro‘zi, dehqonlarning mashaqqatli mehnati samarasi bo‘lgan behisob ko‘saklarning yer bilan bitta bo‘lib yotishini ko‘rgan paxtakor qishni “nomard” deyishini ham tabiiy holat deb qabul qilamiz. Lekin Cho‘lpon yashagan davr voqealari – Turkistonning bolsheviklar tomonidan mustamlaka qilinishi, xalqning

ikki tomonlama (mahalliy amaldorlar va mustamlakachilar) zulmidan ezilishi, milliy ozodlik harakatlaridan xabardor o'quvchi uning tagma'nolarini taftish etish orqali undagi ijtimoiy mazmunni anglashga harakat qiladi. Ya'ni, yerdagi ko'saklarning diydirab yotishi shunchaki jo'n holat emasligiga, Cho'lpon "qora qish"ni "qora o'lka"ga o'xshatish orqali so'zlarga ramziy ma'no yuklaganiga e'tibor qaratadi. She'r davr voqealari kontekstida (ijtimoiy metodda) tahlil qilinganda ko'saklarning bemavrid xazon bo'lishi o'lkaning qora kunlar girdobida qolishiga mushtarakligiga oid ijtimoiy-g'oyaviy haqiqatlar oydinlashadi. Chindan ham yuqoridagi an'anaviy she'riyatda kam uchraydigan, o'ziga xos tasvir vositasi orqali shoir she'rning ta'sirchanligini, ifoda qudratini kuchaytirishga muvaffaq bo'lgan.

* * *

XVII asr oxiri-XVIII asr boshlarida yashab ijod qilgan ingliz adibi Jonatan Sviftning "Gulliverning sayohatlari" romanidan parchani o'qing. Unda bosh qahramon dengizchi Lemyuel Gulliver tushib qolgan mitti odamlar (liliputlar) o'lkasidagi Liliputiya va Blefusku davlatlari o'rtasidagi urush sabablari bayon qilingan.

Mazkur parchani ijtimoiy tahlil metodi yordamida tahlil qiling. Tuxumni uchidan yoki poynagidan sindirish mojarosi orqali muallif o'z davriga xos qanday muammolarni ko'targan deb o'ylaysiz?

Mana, o'ttiz olti qamar yildan beri bu buyuk davlatlar o'zaro qattiq urush olib boradi. Bunga quyidagi voqea sababchi bo'lgan. Hammaga ma'lumki, qadim zamonlardan beri pishgan tuxumlarni poynak tomonidan sindirish rasm bo'lib qolgan. Nima bo'ladi-yu, hozirgi imperatorimizning bobosi hali go'dak paytida uning nonushtasiga pishgan tuxum berishadi. Bola tuxumni qadimiy odatga ko'ra sindirayotib, barmog'ini kesib oladi. O'shanda uning otasi – imperator o'z fuqarolariga, aks holda qattiq jazo berajagini eslatib, tuxumni uch tomonidan sindirish haqida farmon beradi.

Bu farmon aholining shunaqayam g'azabini qo'zg'atganki, yilnomalarda yozilishicha, yetti marta qo'zg'olon ko'tarilgan, natijada bir imperator o'lgan, boshqasi tojidan mahrum bo'lgan. Blefusku hukmdorlari bu qo'zg'olonlarni avj oldirishgan, qo'zg'olon qatnashchilarini o'z mamlakatlarida yashirishgan. Tuxumni uchidan sindirishdan bosh tortgani uchun o'n bir ming fanatik o'lim jazosiga hukm qilingan. Mana shu masalaga bag'ishlab, yuzlarcha tom kitoblar yozilgan. Biroq poynakchilar tarafdorlarining kitoblari allaqachonlar man etilgan, partiya esa davlat lavozimlarini egallashdan mahrum etilgan.

... Surgun qilingan poynakchilar Blefusku imperiyasida ishonchli boshpana topishdi. Bora-bora ular imperatorga shunday ta'sir o'tkazishdiki, u bizning davlatimizga urush e'lon qilishgacha borib yetdi. Urush o'ttiz olti qamar yildan beri davom etmoqda, ammo bir-biriga dushman tomonlardan birontasi ham uzil-kesil g'alaba bilan maqtana olmaydi. Shu muddat ichida biz qirqta katta harbiy kema va o'ttiz ming eng yaxshi dengizchilari bilan juda ko'p mayda kemalarni yo'qotdik. Aytishlaricha,

dushman bizdan ham ko'ra ko'proq talafot ko'rgan. Biroq, shunga qaramay, dushman yangi flotni shayladi, bizning territoriyamizga desant tushirishga hozirlik ko'rmoqda.

*Jonatan Svift,
"Gulliverning sayohatlari" romanidan*

* * *

Badiiy asarda ijodkor shaxsiyati, uning hayotidagi muhim nuqtalar ma'lum darajada akslanadi. Badiiy matn tahlilida qo'llaniladigan yana bir – **biografik metodda** asar ijodkor shaxsi, uning biografiyasi bilan bog'lab tahlil qilinadi. Bu matnga yuklangan mazmunni oydinlashtirishda, asarning yaratilish tarixi bilan bog'liq faktlarni aniqlashda va asardagi ijodkor shaxsiyati, hayotiga daxldor muhim detallarni tushunishda yaxshi samara beradi. Misol uchun, ayrim tadqiqotchilarning fikricha, fransuz adibi Antuan de Sent Ekzyuperining "Kichkina shahzoda" asaridagi bosh qahramonning atirgul bilan munosabatlarida Ekzyuperining rafiqasi Konsuelo bilan murakkab munosabatlari aks etgan.

Ayrim holatlarda badiiy asarga turli xil tahlil metodlari vositasida yondashish asarning turli talqinlarini yuzaga keltiradi. Masalan, Cho'lponning 1922-yilda yozilgan "Aldanish" she'ri ko'plab adabiyotshunolar tomonidan tahlil qilinib, turli xil va ayni paytda rang-barang xulosalarni keltirib chiqargan.

*Besh yillik yonishim bir yil uchunmi?
Erkalab o'tkuvchi bir yel uchunmi?*

*Ko'zimga ko'ringan sarobmi edi?
Men shunga aldanib tog'larmi oshdim?
Sevgimning bog'chasi xarobmi edi?
Shu bog'cha ichida yo'lmi adashdim?*

*Nega men sezmadim? O't emasdimi?
Shul o't ichida men emasdim?
Ka'bamga osilgan but emasdimi?
Butni Tangri degan men emasdim?*

*Oh, endi bildimki, barchasi xayol,
Barchasi bir totli rohat tush ekan.
Ket, yo'qol, ko'zimdan, haqiqat yo'qol
Bag'rimga botmoqda og'uli tikan.*

Bir guruh olimlar mazkur she'ri ijtimoiy tahlil metodi asosida – shoir yashagan davrdagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlar bilan bog'lab tahlil qiladi. Ularning fikricha, Cho'lpon 1917-yildagi inqilobdan millat kelajagi uchun ijobiy natijalar kutgan, lekin besh yil ichida orzulari sarobga, "**xayol**"ga,

“**bir totli tush**”ga aylanganini bilgach, ushbu “Aldanish” she’rini yozgan. Ya’ni, ular she’rning yozilish tarixini ijodkorning milliy istiqbolga erishish orzusi va bu orzuning puchga aylangani bilan bog’laydilar.

Ikkinchi guruh adabiyotshunos olimlar esa “Aldanish” she’rini biografiya metod asosida o’rganib, unda sevgi-muhabbat mavzusi yetakchilik qilganini, mazkur she’r shoirning ilk muhabbati Obida ismli qizga atab yozilganini ta’kidlaydilar.

O’ylab ko’ring:

Sizningcha, qaysi tahlil metodi she’r mohiyatiga chuqurroq kirish imkonini bergan? Nima uchun? Siz she’rni qanday tahlil qilgan bo’lardingiz? She’rda mutaxassislar e’tiboridan chetga qolgan yana qanday g’oyalar bor deb o’ylaysiz?

* * *

Quyidagi g’azalni tahlil qiling. Badiiy tahlilga va Bobur biografiyasiga oid bilimlaringiz g’azalning qanday talqinlarini yaratish imkonini beradi?

*Keltursa yuz baloni o’shal bevafo manga,
Kelsun agar yuzumni evursam, balo manga.*

*Netgayman ul rafiq bilakim, qilur base,
Mehr-u vafo raqibg’a, jabr-u jafo sanga.*

*Begona bo’lsa aql meni telbadin, ne tong,
Chun bo’ldi ul parisifatim oshno manga.*

*Ohu yoshimdin orta durur za’f, ey tabib,
Bildim yarashmas emdi bu ob-u havo manga.*

*Dardim ko’rub muolajada zoye’ etma umr,
Kim, jonda dardi ishq durur bedavo manga.*

*To yor kimni istar-u ko’ngliga kim yoqar,
Tashvish bejihat durur oxir sango, manga.*

*Bobur, bo’lub turur ikki ko’zum yo’lida to’rt,
Kelsa ne bo’ldi qoshima bir-bir mango manga.*

* * *

Xulosa qilib aytganda, badiiy asarni turli xil yondashuvlar, tahlil metodlari orqali o’rganish uning turfa talqinlarini yaratishda va badiiy asarni chuqurroq anglashda muhim ahamiyat kasb etadi.

TAKRORLASH

Quyidagi savollarga yozma javob bering. Fikringizni aniq va lo'nda ifoda etishga hamda matnlarga tayangan holda aniq misollar keltirishga harakat qiling.

1. O'rta asrlar adabiyoti namunalarida aks etgan, siz muhim deb hisoblagan bir g'oyani tanlang va mazkur g'oyaning konkret bir asarda qanday ochib berilganligini tahlil qiling. Yozuvchi bu g'oyani ochib berishda:

- a) qanday usullardan foydalanganligi;
- b) qanday obrazlar va badiiy tasvir vositalariga murojaat qilganligi;
- d) bu g'oyaning yozuvchi yashagan davr va bugungi kun uchun ahamiyatiga e'tibor bering.

2. O'rta asrlar sharq va g'arb adabiyotiga xos xususiyatlarni quyidagi jadval asosida umumlashtirishga harakat qiling.

	G'arb adabiyoti	Sharq adabiyoti
Asarlarda ilgari surilgan g'oyalar		
Asarlarning janr xususiyatlari		
Asarlarning badiiy xususiyatlari		

3. Quyidagi parchalarni o'qing. Ularda qanday g'oyalar ilgari surilmoqda? Bu g'oyalarni ochib berish uchun mualliflar qanday vositalardan foydalanishgan? Mazkur parchalar o'rta asrlar o'zbek va jahon adabiyoti taraqqiyotidagi qaysi tendensiyalarni aks ettiradi?

A) Tili yalg'on ertin yiroq tur teza,
Kechur sen-ma umring ko'nilik tuza.
Og'iz til bezagi ko'ni so'z turur,
Ko'ni so'z-la so'zni, dilingni beza.

Ahmad Yugnakiy,
"Hibat-ul haqoyiq"dan

B) Sochlarimni turmaklab olib,
qaramasdan o'ng-u so'limga,
minoraga chiqaman shitob,
ko'z tashlay deb daryo yo'liga.
Unda suzar ko'plab qayiqqlar,
bittasidan darak yo'q faqat...

Quyoshning tik nurlari so‘nar
to‘lqinlarga berolmay toqat,
qumloq sohil cho‘kib boradi
tunning zulmas to‘la qo‘yniga.

Van Tin-Yun (Xitoy, XII asr)
(Gulnoz Mo‘minova tarjimasi)

D) Sensan sevarim, xoh inon, xoh inonma,
Qondur jigaram, xoh inon, xoh inonma.

Hijron kechasi charxi falakka yetar, ey moh,
Ohi saharim, xoh inon, xoh inonma.

Haqqoki, qilich kelsa boshimg‘a, eshikingdin
Yo‘qtur guzarim, xoh inon, xoh inonma.

Oy yuzunga ko‘z solg‘ali o‘zga kishi birla,
Yo‘qtur nazarim, xoh inon, xoh inonma.

Ishq o‘tida Lutfiy yuzi oltunni yoshurdi,
Ey siymbarim, xoh inon, xoh inonma.

Lutfiy

E) Bilaman, hammaga yot erur qalbim
Va sizga tikarman g‘amgin nigohim.
Ko‘zimdan yosh bo‘lib to‘kilar ohim –
Mahzun shamol xazon uchirgan kabi.
Yuzingizda kulgu barq urar guldek
Unutgum hayotning ayshu korini,
Unutgum do‘zaxiy dunyo zorini –
Husningizga to‘ymay termilsam quldek.

Ketsangiz yuragim zulumot quchar,
Qotilim – kulgungiz sog‘inar ko‘zim,
Ketsangiz, chorasiz soviydi qonim.

Ishq kaliti ochar sovugan ko‘ksim,
Ruh qushim qafasni tark etib uchar –
Uchar faqat sizni ko‘rmoq-chun, jonim.

Franchesko Petrarka (XIV asr, Italiya)
(Xurshid Davron tarjimasi)

MUNDARIJA

Kirish: badiiy tahlil metodlari	3
---------------------------------------	---

XALQ OG‘ZAKI IJODI VA QADIMGI DUNYO ADABIYOTI

Xalq og‘zaki ijodi: “Go‘ro‘g‘li” dostonlari turkumi.....	12
“Go‘ro‘g‘lining tug‘ilishi” dostonidan.....	14
“Go‘ro‘g‘lining tug‘ilishi” dostonining Xorazm variantidan	23
Qadimgi dunyo adabiyoti (eng qadimgi davrlardan milodning V asrigacha)	26
Homer (mil. avv. VIII asr). “Iliada” dostoni	32
Iliada (dostondan parchalar)	34
Antik adabiyot va o‘zbek adabiyoti:	
“Odisseya” va “Alpomish”	56
“Odisseya”dan	58
“Alpomish” dostonidan	62
Takrorlash	66

O‘RTA ASRLAR ADABIYOTI: V–XVI ASRLAR

O‘zbek adabiyoti tarixi: VII asrdan XIV asrning birinchi yarmigacha	72
Yusuf Xos Hojib (XI asr)	78
Qutadg‘u bilig (Boqijon To‘xliyev tarjimasini).....	80
O‘zbek mumtoz adabiyoti: XIV asrdan XIX asrning birinchi yarmigacha	86
Alisher Navoiy: “Xamsa”. “Saddi Iskandariy” dostoni.....	90
“Xamsa”: “Saddi iskandariy” dostoni.....	92
Saddi Iskandariy (dostondan parchalar).....	96
O‘rta asrlar va uyg‘onish davri jahon adabiyoti (V–XVI asrlar)	116
Migel de Servantes Saavedra: “Don Kixot sarguzashtlari” romani	122
Don Kixot sarguzashtlari (romandan parchalar)	124
Takrorlash	142

XVII – XIX ASRLAR ADABIYOTI

Boborahim Mashrab. G‘azallar.....	148
Muhammad Rizo Ogahiy (1809–1874)	156

O‘zbek mumtoz adabiyotida ayollar	164
Anbar Otin (1870–1906). “Risolayi falsafayi siyohon”	168
Risolayi falsafayi siyohon	170
XIX asr ikkinchi yarmi – XX asr boshlari o‘zbek adabiyoti (1850–1910).....	178
Muhammad Aminxo‘ja Muqimiy (1850–1903). Lirika. Hajviyot. “Sayohatnoma”	184
Muqimiy lirikasi.....	185
Muqimiy satirasi: “Saylov”	187
“Sayohatnoma”dan	188
XVII–XIX asrlar jahon adabiyoti.....	192
Aleksandr Pushkin (1799–1837). “Yevgeniy Onegin” She‘riy romani.....	198
Yevgeniy Onegin (romandan parchalar).....	201
Takrorlash	222

XX ASR ADABIYOTI (1910–1930-YILLAR)

XX asr o‘zbek adabiyoti (1910–1930-yillar)	226
Abdurauf Fitrat (1886–1938).“Abulfayzxon” dramasi	230
Abulfayxon (besh pardali fojia)	235
XX asrning birinchi yarmi jahon adabiyoti (1900–1950-yillar).....	278
Erix Mariya Reman (1898–1970). “G‘arbiy frontda o‘zgarish yo‘q” romani.....	282
G‘arbiy frontda o‘zgarish yo‘q (romandan boblar).....	286

vab-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com vab-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza456, nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi.

10-sinf adabiyot darsligini to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: HUMO 9860230104973329

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali vab-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!

Bizda maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud

- 1. 1-11-Sinflar uchun sinf soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to'garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Darsliklarning elektron varianti**
- 9. Maktab ish hujjatlari**
- 10. Direktor ish hujjatlari**
- 11. MMIBDO' ish hujjatlari**
- 12. O'IBDO' ish hujjatlari**
- 13. Psixolog hujjatlari**
- 14. Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari**
- 15. Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 16. Besh tashabbus hujjatlari**
- 17. Ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**